

A Pannon Térség Ifjúsági Értékör Hálózat módszertanához

„Múlt-idéző” – azaz: hogy kezdődött?

2011-ig kell visszatekintenünk, hogy bemutathassuk, hogyan is indult útjára a Pannon Térség Ifjúsági Értékör Hálózat.

Vidékfejlesztők, ifjúságsegítők, és nem utolsósorban a Pannon Térség Fejlődéséért Közhasznú Alapítvány elnöke, dr. Horváth Zsolt (akkor mint országgyűlési képviselő) ültek egy asztalnál, és beszélgettek a vidék jövőjéről, lehetőségekről, törekvésekről. Egyik fontos téma volt a helyi, térségi értékek megőrzése. Itt született meg a gondolat csirája: próbáljuk meg a fiatalokkal értékeink felderítését, megörökítését.

A részletek kidolgozása ezután kezdődött. Számba vettük, mire volna hozzá szükség. A legfontosabbaknak a következőket tartottuk: fiatalok, felnőtt segítők, eszközök, képzések, képző, koordinátor. Nyilvánvaló, hogy forrásra is szükség van. Ha pedig fiatalokkal szeretnénk alkotni, akkor célozzuk meg a Fiatalok Lendületben Program (FLP) helyi kezdeményezés alprogramját. Azért is volt ez szerencsés választás, mert a program kiemelten teret ad a nonformális tanulás lehetőségeinek, értékeli a közösségi és az egyéni készségeket,

képességek fejlődését. A Pannon Térség Fejlődéséért Alapítvány pályázata, vagyis az ötlet támogatást kapott, és útjára indult az ifjúsági értékör hálózat kialakítása.

Először a Veszprémi kistérség 20 településének ajánlottuk fel a lehetőséget, majd újabb (ekkor már vidékfejlesztési, LEADER) forrásra támaszkodva újabb 20 települést kerestünk meg az ötlettel.

Veszprém megyében hamarosan a 3. projekt zajlott, továbblépve a Sümegi Kistérség falvai felé. A programokkal párhuzamosan folyt a „KÖSZI-bázis” kialakítása, ahol „az érték a mérték”, és amelynek célja, hogy a hálózat működése ne legyen projektfüggő, hanem kapjon egy folyamatosságot, rendszeres kapcsolattartási lehetőséget, eszközparkot, és humán kapacitást. A név: KÖSZI-bázis, a létrehozó szervezet nevének, Közép-dunántúli Szövetség az Ifjúságért mozaikszavas rövid nevéből ered: KÖSZI.

Azóta már nagyra nőtt a hálózat, vannak értékörök Fejérmegyében (2013-ban), Bács-Kiskun megyében (2013-ban). Alakult értékör csapat Kárpátalján (2015) és Erdélyben (2016), ahol Kisbácban együtt hoztuk létre a helyi fiatalokkal Erdély 1. helyi értéktárát. Vannak megyék, ahol a megjelentetett multimédiás segédanyagunk

alapján valósították meg a programot, mint pl. Heves megyében: Tiszánánán, vagy Baranya megyében: Vásárosbécen.

A projekt célja, hasznosulása

Minden Ifjúsági Értékör Program kialakításának célja az eddigi minták tapasztalatait, ötleteit adaptálni, bevonni a kistelepülések fiataljait a programba, az ő aktív közreműködésükkel a falvak értékei közül minél többet felkutatni, összegyűjteni, rendszerezni, megörökíteni különböző formákban, és végül minél nagyobb nyilvánosság előtt bemutatni. A program révén

a fiatalok helyi közösségeit erősíteni, elősegíteni a kommunikációt az idősebb generációkkal.

Amit ez a projekt a fiataloknak nyújt:

- együttlétek, közös programok hasonló érdeklődésű fiatalokkal;
- képességek, készségek fejlődése (kommunikációs, anyanyelvi, informatikai, digitális kompetenciák, kulturális tudatosság és kifejező-készség stb.)
- település és környéke mélyebb megismerése;
- kitekintés más közösségekre, értékekre (előadások, tanulmányút);
- közösséghez tartozás, önkéntes munka élménye, tapasztalata;
- ismertség, elismertség.

Amit a résztvevő településeknek adhat a projekt:

- a település értékeit ismerő, aktív, közösségért tenni akaró és tudó fiatalok;
- helyi értékek dokumentálása, megőrkítése (leírással, fotókkal, videókkal);
- települési értéktár bővülése;
- települési közösség erősödése.

A program felépítése, módszertana

Ebben a fejezetben lépésről lépésre bemutatjuk a program megvalósításának egyes szakaszait, az ott alkalmazott módszereket.

Eddigi tapasztalataink alapján a következő elemekből célszerű felépíteni a programot:

- Programindító rendezvény (partnerek, potenciális résztvevők megszólítása)
- Felkészítő műhelymunkák (a megvalósításhoz szükséges ismeretek átadása)
- Helyi terepmunkák (mentorálással, szakmai segítségnyújtással)
- Települési „érték-estek” – az elvégzett feladatok közös értékelé-

se, egyeztetések, szakmai segítségnyújtás

- Tanulmányutak / látóutak (kitekintés más vidékek értékeire, közösségkövácsló együttlét)
- Kiállítás, közös bemutatkozás (a fiatalok által végzett munka, elért eredmények nyilvános bemutatása)

A programindító rendezvény megszervezésének szempontjai, lebonyolításának módszerei

a.) Válasszunk helyet

A megfelelő hely tágas, alkalmas plénum előtti bemutatásra és kiscsoportos tevékenységre, mindenki számára könnyen megközelíthető.

b.) Válasszunk időpontot

A jó időpont is kulcskérdés lehet. Figyelemmel kell lenni az érintettek változó időbeosztására, hiszen diákok és dolgozó felnőttek egyaránt érintettek a programban. Jellemzően pénteken 17 órára vagy szombaton kora délutánra terveztük a programokat, amikor vélhetően a diákok is már jelen tudnak lenni (hazajönnek iskolából, kollégiumból).

c.) Partnerkeresés / a célcsoport megszólítása

Mikor nekivágunk egy kitűzött cél megvalósításának, alapvető feladat tisztázni a bevonni tervezett résztvevőkkel a program célját, tartalmát. Hogyan tehetjük ezt?

A legfontosabb megszólítani a településeken azokat a személyeket, „kulcsfigurákat”, akikről tudjuk, hogy az adott téma fontos lehet számukra, és ráhatással vannak a fiatalokra. Amennyiben nem tudjuk, ki is az, célszerű megszólítani a település vezetőjét, valamint művelődésszervezőt, könyvtárost, ifjúsági vagy más, fiatalokkal is foglalkozó szervezet vezetőjét, iskolaigazgatót stb. A meghívás történhet e-mailben, levélben, azonban semmi nem ér fel a személyes (akár telefonon történő) megszólítással. Fontos, hogy tisztán, egyértelműen mondjuk el a program célját, miként hasznosulhat számukra a részvétel. Nagyon fontos, hogy a meghívó személy maga is higgyen a kitűzött célokban, az elérhető eredményekben, és bízson a meghívott partnerekben, bízson a fiatalokban, és higgyen abban, hogy a program minden résztvevő számára hasznos lehet, nyújt valamit!

d.) A rendezvény lebonyolítása

Ezen az alkalmon több településről érkezünk, ezért mindig fontos, hogy a rövid bevezető, köszöntő után kicsit már elkezdődjön az *ismerkedés*, hiszem a most még idegenül egymás mellett ülőkből közösséget szeretnénk létrehozni. A résztvevőktől, a hangulattól függően áthelyezhető a rendezvény más szakaszára is, azonban lehetőleg ne maradjon el. Történhet:

– egyszerű, rövid, 2-3 mondatos, személyenkénti bemutatkozással (Hogy hívnak, honnan jöttem, miért vagyok itt, mi a munkám, vagy hobbym?)

– ugyanez történik, de körben ülünk, a bemutató kezében labda, amit saját maga bemutatása után tovább dob valakinek, aki követni fogja a bemutatkozásban. (Célszerű itt is, az előzőnél is a programot moderáló személynek kezdenie a bemutatkozást, példát mutatva, hogy nem életregényt kell elmondani)

– mindenki választ magának egy olyan párt, akit nem ismer. 2-2 percet kapnak, hogy minél többet megtudjanak egymásról. Utána egymás bőrébe bújunk, azaz egyes szám első személyben beszélve bemutatjuk beszélgetőtársunkat. Igyekezünk oldani a feszültséget, nem kell izgulni, meg tudok-e mindent jegyezni, mert a végén a partner kiegészítheti az elhangzottakat, ha valami fontos kimaradt. A bemutatkozás alatt a bemutatott személy ül, a párja mögötte áll, vállára téve a kezét.

– körben állunk, és mindenkit megkérünk, hogy válasszon a keresztneve elé egy alliteráló jelzőt. A bemutatkozást kezdő személy kimondja a saját nevét a választott jelzővel, ami jellemező rá. A következő kimondja az előtte bemutatkozó jelzős nevét, és elmondja a sajátját. A következő is kezdi az elsőként bemutatkozóéval, folytatja a második szereplőével, és hozzászól a sajátját. Mire körbe érünk,

gyakorlatilag tudjuk egymást nevét, és megtudjuk valamely jellemző tulajdonságát az illetőnek.

– az előzőt kiegészítjük azzal, hogy a jelzős névhez egy jellemző mozdulatot társítunk, amit aztán mindenkinek mutatnia is kell, mikor a nevet mondja. Látszólag összetettebb, de gyakorlatilag könnyebben megjegyezhetővé teszi a neveket.

Fontos, hogy mindig az adott szituációban legegyszerűségebbnek tűnő módszert alkalmazzuk, ne sértsen senkit a feladat, és ne vegyen el több időt, mint amennyi az adott programrészben rendelkezésre áll.

e.) A projekt bemutatása

Az első közös rendezvényen fontos, hogy bemutatásra kerüljön, miről szól pontosan a program, hogyan épül fel, mit nyújt a résztvevőknek. (Későbbi bekapcsolódóknak meg kell ismételni, hogy mindenki „képbe kerüljön”). Az itt elhangzottakat ki-ki otthon, a saját településén adja majd tovább mindazoknak, akiket még be szeretne vonni a program helyi megvalósításába. Ez többnyire frontális előadás formájában történik, képekkel, filmekkel színesítve (főként mivel most már vannak példák, produktumok, melyeket be lehet mutatni). Az előadás végén lehetőséget kell adni kérdések feltevésére, ne maradjon senkiben bizonytalanság.

f.) Hungarikum mozgalom és törvény bemutatása

Ennek a bemutatásnak a legfontosabb eleme a törvény szellemiségének megismertetése. Minden településnek vannak értékei, minden település maga döntheti el, hogy mi tartozik ezek közé, és minden településnek felelőssége saját értékeinek méltó módon való megőrzése, bemutatása, ismertté tétele mind helyi, mind tágabb szinten.

g.) Résztvevők ismereteinek, igényeinek felmérése

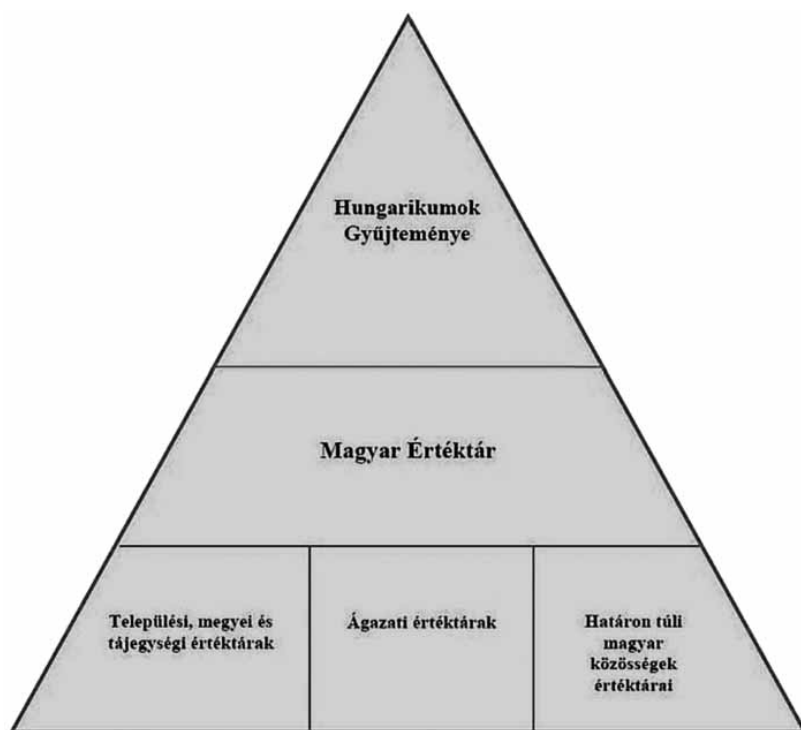
Erre azért van szükség, hogy pontosan átlássuk, milyen képzésre, és azokon belül milyen szintekre kell felkészülni. Jellemzően az alapoktól kell kezdeni, de mindig akadhatnak olyan résztvevők, akiknek valamely területen már jártasságuk van, vagy éppen profik benne. Ezekkel a tudásokkal élni kell, a belső erőforrások erősítik a sikeres megvalósítást.

Kideríthetjük az egyéni bemutatkozásoknál, konkrét kérdéssel megcélözva, vagy kiscsoportos munkában, 2-4 fős csapatoknak feladatunk adva, hogy mutassák be közösen érdeklődési köreiket, illetve igényeiket. Fontos a pontos, egyértelmű feladat-meghatározás.

Felkészítő műhelymunkák (a megvalósításhoz szükséges ismeretek átadása)**a.) Értékek rendszere, adatlapok**

Mára már kezd ismertté válni az alábbi ábra: a Hungarikum piramis. Azon kívül, hogy segít elképzelni, mi minden kerülhet az értéktárba, és hogyan épül egymásra értékeink rendszere, még egy fontos gondolatot hivatott sugallni: az a fontos, mi kerül a piramison belülré. Minden település számára lehetőség, de egyúttal felelősség is, mit helyez értékei sorába!

Az értékek rendszerezésére alkalmazhatjuk a: 2012. évi XXX., közismert nevén hungarikum törvényhez kapcsolódó rendszerezést. Azonban a fiatalokkal általában egyszerűbb fogalmakkal dolgozunk, melyeket az első program kapcsán kialakítottunk (lásd www.szeresdamagyart.hu): természeti értékek; épített örökség; szellemi alkotás; híres ember életútja; értékteremtő közösség; gasztronómia.

A fiatalokkal a maguk által összegyűjtött értékeket csoportosítatjuk, így maguk fedezik fel ezeket a csoportokat is, nem mi adunk számukra kereteket. Nem baj, ha alkotnak olyan csoportot, amire mi nem gondoltunk!

Célszerű megismertetni velük az adatlapokat is, melyek kitöltése az egyes értékekről nélkülözhetetlen az adatbázis elkészítéséhez.

Úgy tudunk meggyőződni leginkább az adatlap megértéséről, ha szintén kis csoportokban kitöltenek a fiatalok egyet-egyét, valamely általuk jól ismert értékről. Nem cél, hogy hibátlan legyen a tartalom (hiszen ott nem áll módjukban utána nézni pontos adatoknak), a cél az, hogy értse, melyik rublikában milyen információnak van helye, és az miért szükséges. Rövidebb időtartamú megoldás, ha egy kivetített adatlapot közösen töltünk ki, de kevésbe maradandó.

b.) Eszközök használata: fényképezőgép, kamera, vágószoftver

Arra törekszünk, hogy minden résztvevő belekóstolhasson az eszközök használatába, a vágás rejtelmeibe. Ugyanakkor nem elvárás,

hogy mindenki akarja és megtanulja mindegyiket. A fogékonyak számára viszont kell, hogy nyújtsunk annyi ismeretet, amennyivel már el tudják látni a feladatot. Ezt mindig szakemberekre bízunk (szakemberek kiválasztásának szempontjait lásd a következő pontban).

c.) Helyi értékek összeírása, egymásnak való bemutatása, rendszerezés, a megörökítés módszere, feladatok kiválasztása

A felkészítő műhelymunkákon kiscsoportos munkamódszereket, frontális bemutatást, szemléltetést, önértékelést, értékelést, valamint közösségi játékokat egyaránt alkalmazunk.

Átgondoltan választjuk ki az előadókat, mert nem elég csupán a szakmai tudás. Elengedhetetlen a kreativitás, a fiatalokkal való könnyed kapcsolatteremtés az előadó részéről. Minél nagyobb teret kell adni a fiatalok saját ötleteinek, válalkozó szellemének. Kapják kézbe mielőbb az eszközöket, saját produktumaikat értékelve tanulják meg – miközben észre sem veszik, hogy tanulnak – az eszközök használatának apró szakmai fortélyait.

Mindig legyen építő értékelés! Szerencsés, ha a hibákat maguk veszik észre, de ha nem, akkor ki kell mondani. Legjobb módja a pozitív megfogalmazás, azaz azt megmondani, mitől lett volna valami jobb! Jó módszer az önértékeltetés. Miután együtt megnéztünk egy produktumot, először az alkotója mondja el véleményét, keresse meg, mi tetszik benne a legjobban, és a kész anyagot tekintve mit csinálna másképp, mivel elégedetlen. Aztán jöhet a többiek véleménye. Fiatalokkal dolgozunk, ezért nagyon kell figyelni a jelen lévő felnőttek, hogy az esetleges keményebb kritikákat (amit egyébként felnőttek mondanak olykor) tudja tompítani. Ne hagyja, hogy elvegyék a kedvét bárkinek! A kritikára mindenki érzékeny, a kamasz különösen, ezért óvatosnak kell lenni. Éreztetni kell, hogy ha vannak is még hibák, fontos a munkája, a részvétele.

Értékelni nem csak a gyerekek munkáját kell! Fontos a visszacsatolás, ki hogyan élt meg egy-egy programrészt, mit szeretett benne legjobban, volt-e, ami bántotta, vagy nehezebbre esette, nem érezte benne jól magát. Mi is folyamatosan tanulunk, és fontos tisztában lenni a résztvevők benyomásaival, érzéseivel, hogy helyes irányban haladjunk tovább.

Helyi terepmunkák – mentorálással, szakmai segítségnyújtással

Miután megismerkedtek a legfontosabb tudnivalókkal, jöhet saját településünkön a terepmunka, azaz a valódi értékőr tevékenység. Kell, hogy legyen egy helyi koordináló. Lehet egy ráteremtett fiatal, de még jobb, ha van egy felnőtt segítő, akihez kötődnek, aki mindig ott van, akire számíthatnak. Ha megvan, akkor az alábbi feladatok várnak a helyi értékőrökre:

– Megörökítésre érdemesnek tartott értékek összegyűjtése

Ezzel már foglalkoztak a közös programrészekben, de helyben át kell gondolni, elegendő-e, amit akkor összegyűjtöttünk. Dönthetünk úgy, hogy amit magunk összeírtunk, azokkal foglalkozunk. Azonban, ha van rá kapacitás, érdemes még kutatni kicsit, és élni az idős tudásával, hátha felfedezünk valamit, ami rég feledésbe merült, és most kuriózumként tudjuk újra bemutatni. Ennek több módja van: plakátokat teszünk ki a településen, amelyeken tudatjuk, mit keresünk; szórólapokat juttatunk el minden családhoz, melyen kérjük tőlük a javaslatokat. Megjelenünk egy falugyűlésen, és elmondjuk a nyilvánosság előtt, milyen munkát végzünk, és várjuk az ötleteket stb. Még szerencsésebb, ha a szórólapok helyett személyesen keressük meg azokat, akikről úgy gondoljuk, hogy sokat tudnak a faluról, hagyományokról, helyi történésekről.

– Feladatok rangsorolása, kiválasztása, csoportok kialakítása

Itt is az az elsődleges, hogy a fiatalok maguk döntsenek. Ők választhassák ki, mely értékeket szeretnének elsőként megörökíteni. Közösen kell eldönteniük, hogy az összegyűjtött értékek közül melyeket szeretnék feldolgozni, fel kell állítani egy sorrendiséget. El kell dönteni, hogy melyik értéket milyen módon dolgozzák fel. Össze kell írni, kiket tudnak megkérdezni az adott témában, honnan lehet minél pontosabb és biztosabb információkat gyűjteni. Nagyon fontos, hogy a feladatokat nem szabad rátukmálni a gyerekekre, fiatalokra. Mindegyikük maga kell, hogy kiválaszthassa, ő maga mivel foglalkozna legszívesebben, és a kiválasztott értéket milyen módon örökítené meg. Kis csoportokat célszerű alakítani, melyek úgy állnak fel, hogy legyen köztük valaki, aki szívesen

és jól fogalmaz, legyen, aki szereti, és már tudja használni a fényképezőgépet, kamerát, legyen, aki tudja vágni a felvett filmeckéket, legyen, aki mer beszélgetni, interjút készíteni. Nem baj, ha valaki több feladatot is felvállal egy kis csoporton belül, mint ahogy az sem, ha egy adott feladatot több csoportban is ellát. Ne feledjük: nem cél az összes helyi értéket azonnal megörökíteni, feldolgozni! Ez egy hosszú távú folyamat. A cél elindítani a tevékenységet. Ügyelni kell rá, hogy szabjunk ugyan határidőket, de azok teljesíthetők legyenek! Maradjunk kevesebbet, de azt oldjuk meg minél gondosabban!

Miután eldől, hogy ki, kivel, mit fog feldolgozni, a kis csoportoknak ki kell dolgozniuk a terveket: honnan gyűjtenek információkat, ki írja le azokat, kivel kell interjút készíteni, mit kell fotózni, mindezt mikor. Minden egyes munkát közösen meg kell tervezni. Ha nem csupán fotózni kell, hanem film is készül, a filmet meg kell tervezni. A képzés már adott alapokat, de bátran kérdezhetnek, ha szükséges. Lehet, hogy a helyi koordinátor is meg tudja válaszolni a felmerült kérdéseket, de lehet, hogy szakembert kell bevonnunk. Terveztünk a programban mentorálást, mert az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy szükség van rá. Ilyenkor az a fontos, hogy ne szégyelljünk kérdezni, forduljunk bátran és bizalommal a program szervezőihez, ha szükséges, egyeztessünk időpontot személyes találkozáshoz.

A helyi eseményeken ügyelni kell arra, hogy minden találkozóról úgy menjenek haza a fiatalok, hogy pontosan tisztában vannak a következő találkozásiig való teendőikkel, vállalt feladataikkal, megszabták maguk számára a határidőket, és tudják a következő együttlét időpontját, helyszínét.

Helyben is fontos az elvégzett feladatok közös értékelése, egy-

másra való odafigyelés, az összegyűjtött információk, az elvégzett munkák adatbázisban való rögzítése.

– Az értékek feltárásának módszerei

a.) adatgyűjtés – helyi könyvtár, internet, levéltár – vállalható egyénileg, vagy közös látogatással, de a feladatokat megosztva;

b.) személyes interjú az értékalkotóval vagy a téma alapos ismerőjével, hozzáértő szakemberekkel – ez komoly előkészületeket igényel, át kell gondolni, mit tudunk már, miről szeretnénk kifaggatni. Legyünk felkészültek!

c.) fotódokumentáció összeállítása – régi fotókat is érdemes gyűjteni, kutatni, hogy össze lehessen vetni a múltbeli és jelenbeli állapotot;

d.) film készítése

– ezen belül is sok lehetőség van: csak a képi kifejező eszközöket keresve zenei kísérettel mutatunk meg minden információt; narrátor alámondással megoldva, interjúk módszerrel stb.

– A megjelenítés módjai

– helyi alkalmi, vagy állandó kiállítás;

– internet (települési honlap; szeresdamagyart.hu; facebook oldal létrehozása; megosztó tárhelyeken való megosztás, mint pl.: YouTube.

– helyi, megyei vagy országos rendezvényeken való bemutatás;

– album készítése, nyilvános helyen való elérhetővé tétele (pl. könyvtár, faluház, önkormányzat stb.);

– „élőkönyv” – Viszonylag új módszer, különösen hazánkban. Lényege, hogy egy – az adott élményt megélő, átélő, esetünkben –, az adott értéket kiválóan ismerő személy maga mesél élményszerűen arról az értékről. Ha több ilyen személyünk van, akkor egész élőkönyvtárunk is lehet.

Mindegyik eseten arra kell ügyelni, hogy méltó körülményeket biztosítsunk értékeink bemutatásának, valós és érdeklődésselkeltő adatokat, információkat nyújtunk róluk, és lehetőleg vigyünk a bemutatásba „egyéniiséget”, saját ötleteket.

Minden területen a fiatalokkal az egyik legfontosabb módszerünk a kis csoportokban való feladatmegoldás, majd azok frontális bemutatása, közös értékelése. Ha nagyobb létszámú a csoport, akkor kevesebben jutnak szóhoz, kevesebben tudnak hozzájárulni a produktumhoz, lesznek, akik nem tudnak bekapcsolódni. Kiseb létszámnál (3-4 fő) óhatatlanul mindenki jobban bevonódik. A moderátornak, felnőtt segítőknek ügyelnie is kell, hogy ne legyenek kirekesztődők.

Azért tartjuk célravezetőnek ezt a módszert, mert a gyerekek sokkal jobban magukévá teszik az új információkat a felfedezés öröme, személyes megtapasztaláson keresztül, mint bármilyen érdekes előadást hallgatva.

Települési „érték-estek” – az elvégzett feladatok közös értékelése, egyeztetések, szakmai segítségnyújtás

Azokat a találkozásokat neveztük így, melyeket a helyi terepmunka végzése során általában havonta, másfél havonta tervezünk be. Ezek célja, hogy találkozzanak egymással a különböző településeken élő, és a projektben dolgozó fiatalok, megmutassák egymásnak a közben elvégzett munka eredményét, értékeljük, és kitűzzük az újabb feladatokat. Ezen találkozások alkalmával fontos, hogy lehetőség szerint tegyünk bele közösségépítő, egymás megismerését segítő játékokat is. Az együtt játszás és a közös munka, közösséggé kovácsolja a csapatot, miközben toleranciát, egymásra figyelmet, önkifejezést tanulnak, önkontrollt gyakorolnak.

Ezeket a programrészeket mindig másik településre tervezzük, ahol tudnak megfelelő termet biztosítani. Ezzel az a célunk, hogy ne csak egymást, hanem egymás településeit, azaz a megye értékeit

is megismerjék, ne csupán filmről, képekről, leírásokból, hanem valóságosan. Ennek kapcsán a helyiek is felkészülnek értékeik bemutatására, megalapozva a közös bemutatkozásra való képességet. Látna egymás munkáit új ötleteket kapnak, sőt könnyen lehet, hogy új felfedeznivalókat találnak.

Tanulmányutak, látóutak (kitekintés más vidékek értékeire, közösségkovácsoló együttlét)

A látókör növelése, más területek értékeinek megismerése segíti sajátjaink megbecsülését, felismerését is, egyúttal pedig jó közösség-erősítő program. Ezért eddig minden egyes projektünkben éltünk vele, és javasoljuk ezt a módszert is a hálózat erősítésére.

Lehetőség szerint közösen válasszuk ki az úti célt, és a program napját, hogy minél többen részt tudjanak venni rajta, mind a fiatalok, mind az őket segítő felnőttek. Tervezzük a programba olyan látnivalókat, ahová kevesen juthatnak még el. Nem biztos, hogy ez a távolságon múlik! Gondoskodjunk megfelelő „idegenvezetőről”, akinek révén élménnyé válhatnak az új tapasztalatok.

Kiállítás, közös bemutatkozás (a fiatalok által végzett munka, elért eredmények nyilvános bemutatása)

A fiatalok hosszú távú bevonásának egyik fontos eszköze, hogy munkájuknak nagy nyilvánosságot, és ez által elismertséget biztosítsunk. A kiállítás, közös bemutatkozás is közös munka eredményeként kell, hogy létrejöjjön. Ők választják

tükben, megtapasztalják az önkéntes munka, a közös alkotás örömét, és ezt továbbra is igénylik. Amennyiben továbbra is teret kapnak, nem hagyják őket magukra, a település értékes segítőkkel, közösségi szereplőkkel gyarapszik.

Zárszó

Az értékek gyűjtésének sokféle módja, módszere van. A lényeg, hogy az adott hely szempontjából a legcélravezetőbbeket használjuk, azaz azt a módszert, amely révén a településen legtöbben bekapcsolódnak, és véleményükkel, javaslataikkal segítik, hogy minél több területre gondoljunk értékeink számbavételénél. Egyetlen módszer sem lehet azonban sikeres, ha azok, akik azt alkalmazzák, nem hisznek a kitűzött célban, nincs bennük elhivatottság és akarat. A módszerek kiválasztása előtt tehát a legfontosabb feladat, megtalálni a megfelelő személyeket, akik aztán majd eldönthetik, melyek a legcélravezetőbb módszerek, amelyeket alkalmazni szeretnének.

Ne gondolja senki azt sem, hogy a leírtakat pontról pontra kell alkalmazni, ahogy itt bemutattuk. Eredményt csak az tud elérni, aki jól ismeri saját településének lakosságát, tudja, milyen módon célszerű velük kommunikálni, hogy őszintén véleményt nyilvánítsanak. Ismeri a hely igényeket, kommunikációs forrásokat, és ezeket figyelembe véve állítja össze saját módszertanát.

Szívből ajánljuk mindenkinek, hogy ne csak helyben folytassák az értékőr munkát a kis csapatok, hanem éljenek a hálózat adta lehetőségekkel, vegyenek részt az értékőr táborokon, szabadegyetemen, találkozókön, ismerjék meg egymást, tanuljanak egymástól. A KÖSZI minden alkalmat megragad, hogy erre lehetőséget teremtsen. Számítsunk egymásra!

ki, mit tudunk bemutatni, hogyan. Van, amit kézzelfogható valóságban lehet bemutatni, van, amit fotókon, filmmel. Ennek megfelelően alakítjuk ki a kiállítás helyszínét. Olyan értékünk is lehet, melyet maga az érték előállítója mutathat be, élő szóval (élőkönyv), vagy akár ott helyben is végezhető tevékenység esetében élő bemutatóval. Edigi tapasztalatunk, hogy célszerű szakembert bevonni, aki a fiatalok ötleteit megfelelő mederbe tudja terelni, és saját tudásával kiegészíteni. Az eredmény így olyan egyedi, különleges kiállítás lehet, melyre méltán lehet büszke mindenki, aki valamivel hozzájárult, aki dolgozott a programban.

Az értékgyűjtés közösségfejlesztő hatásai

Minden munka, amit közösen végzünk, segíti az adott csoport közösségének fejlesztését. A fiatalok új oldalukról ismerik meg egymást, erősödik egymással való kapcsolatuk, és nem utolsó sorban önbecsülésük is. A rendszeres találkozások, a közös munkák,

a becsempészett játékok mindmind ezt a célt is szolgálják. Az új ismeretek révén másképp viszonyulnak a helyi értékekhez, a helyi értéktéremtőkhöz, és viszont. Azáltal, hogy kedvvel végzett tevékenységük elismertséget is kap a településen, bátrabban alkotnak és nyilvánítanak véleményt, és tette készebben vesznek részt a közösségi programokban is. Személyes kapcsolatba kerülnek idősebbekkel, akiknek eddig legfeljebb a nevét tudták, de a program során megtanulják tisztelni tudásukat, tevékenységüket. Formálódik, alakul értékrendjük, megtanulnak odafigyelni önmagukra, egymásra, másokra. A program hidat ver az egyes generációk között, hiszen a fiatalok a tevékenység során meg kell, hogy szólaltassanak náluk idősebb, vagy éppen szépkorú embereket, akik pedig szembesülnek vele, hogy lám, a mai fiatalokat érdekli, amit ők tesznek, képesek együtt dolgozni, fontos célért szabadidejüket áldozni.

Azok a fiatalok, akik a programban részt vesznek, nyitottabb szemmel járnak településükön, új szempontok jelennek meg az éle-